

نکات فنی نحوه ی محاسبه هزینه های

تخریب و آلودگی محیط زیست

(برای جلب نظر قضات، کارشناسان و وکلای محترم دادگستری)

نویسنده:

دکتر سعید مردان

(کارشناس رسمی دادگستری کانون تهران)

انتشارات آوای قلم

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

مقدمه ناشر ۵
بیوگرافی نویسنده ۶
پیشگفتار ۷

فصل اول: علل بروز مسائل زیست محیطی

۱-۱ کلیات ۱۰
۱-۲ علل بروز مسائل زیست‌محیطی ۱۰
۱-۲-۱ عنصر قانونی ۱۱
۱-۲-۲ عنصر مادی ۱۵
۱-۲-۳ عنصر معنوی (روانی) ۱۶

فصل دوم: ارزیابی میزان اثرات و خسارات زیست محیطی

۲-۱ ارزیابی میزان اثرات زیست‌محیطی ۲۰
۲-۲ فرآیند ارزش گذاری منابع زیست‌محیطی در خلال ارزیابی و امکان‌سنجی طرح‌ها و ۴۱
۲-۳ تعیین شدت اثر ۷۴

فصل سوم: چگونگی ارزش‌گذاری منابع زیست محیطی

۳-۱ تغییر سیاست‌های زیست‌محیطی توام با شکوفایی اقتصاد و محیط‌زیست ۷۸
۳-۲ مفهوم کارکردها، کالاها و خدمات زیست‌محیطی ۷۹
۳-۳ روش‌های ارزش‌گذاری منابع زیستمحیطی ۸۰
۳-۳-۱ ارزشگذاری با استفاده از بازارهای عادی ۸۲
۳-۳-۲ ارزشگذاری با استفاده از بازارهای ضمنی ۸۴
۳-۳-۳ ارزشگذاری با استفاده از بازارهای مصنوعی (یا ارزش‌گذاری مشروط) ۸۵
۳-۴ فازبندی اقدامات منجر به برآورد خسارات محیط زیستی ۸۶

فصل چهارم: چگونگی تعیین خسارت تخریب و آلودگی محیط زیست

۴-۱ چارچوب مفهومی و دسته‌بندی انواع هزینه‌های وارده به محیط زیست ۸۸
۴-۲ هزینه تخریب و آلودگی محیط زیست ۸۹
۴-۳ روش‌های تعیین خسارت زیستمحیطی ۹۰
۴-۴ تعیین خسارت زیستمحیطی بر اساس ضوابط و مقررات وضع شده ۹۳

فصل پنجم: ارائه نمونه‌ای از گزارش‌های کارشناسی برآورد میزان خسارت تخریب و آلودگی محیط زیست

۵-۱ ارائه نمونه‌ای از گزارش‌های کارشناسی برای موضوع اختلاف حادث در زمینه ۹۸
منابع و مراجع مورد استفاده ۱۱۴

بیوگرافی نویسنده

سعید مردان دانش‌آموخته رشته مهندسی عمران گرایش آب و فاضلاب در مقطع کارشناسی و مهندسی عمران- مهندسی محیط زیست در مقطع کارشناسی ارشد و استمرار آن در دوره دکترای تخصصی در رشته مهندسی محیط زیست از دانشگاه تهران با بیش از بیست و دو سال سابقه کار تخصصی در حوزه مهندسی محیط زیست می‌باشد. وی فعالیت‌های اجرایی خود را تحت عنوان کارشناس دفتر محیط زیست از سال ۱۳۷۷ در شرکت شهرک‌های صنعتی ایران آغاز و پس از ورود به این مجموعه و سال‌ها کار کارشناسی، در سال ۱۳۸۸ با عنوان مدیر محیط زیست سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران منصوب و به مدت هفت سال در این سمت در حوزه‌های ارزیابی و پایش آلودگی انواع صنایع، استقرار سیستم مدیریت زیست‌محیطی، مدیریت پسماندهای صنعتی، تصفیه فاضلاب‌های صنعتی و طراحی و اجرای سیستم‌های بازچرخانی و استفاده مجدد از پساب تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهرک‌های صنعتی فعالیت نموده و در طول سال‌های خدمت بارها به عنوان مدیر نمونه انتخاب و مورد حمایت تشکل‌های صنعتی و زیست‌محیطی قرار گرفته است. وی در طول سال‌های خدمت؛ فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی را به عنوان یک فعالیت مهم در کنار فعالیت‌های اجرایی مدنظر قرار داده است. تدوین برنامه عملیاتی مدیریت پسماند در شهرک‌ها و نواحی صنعتی؛ همکاری در تهیه مدل انتخاب فرآیند تصفیه مناسب تصفیه فاضلاب‌های صنعتی، تدوین و اجرای برنامه جامع مدیریت فاضلاب شهرک‌های صنعتی، چاپ و انتشار بیش از ۴۰ عنوان کتاب و مقاله تخصصی در حوزه مهندسی محیط زیست و همکاری در تدوین بسیاری از استانداردها و ضوابط زیست‌محیطی بخش صنعت و شهرک‌ها و نواحی صنعتی از جمله اقدامات شاخص در طول خدمت نامبرده می‌باشد. وی در طول سال‌ها فعالیت خود علاوه بر فعالیت اجرایی در سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به عنوان مشاور و همکار در انجمن علمی و مهندسی پسماند و پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران فعالیت نموده است. علاوه بر آن به عنوان مشاور، ده‌ها برنامه آموزشی و ترویجی در صنایع؛ سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف را از طریق همکاری با مراکزی نظیر دفتر امور محیط زیست وزارت صنعت؛ معدن و تجارت و مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران به انجام رسانیده است. علاوه بر این نامبرده از سال ۱۳۹۱ با دریافت پروانه کارشناس رسمی در رشته مهندسی محیط زیست از کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران در پرونده‌های متعدد یک و چند نفره کارشناسی در رشته مهندسی محیط زیست؛ خدمات مشاوره‌ای و کارشناسی رسمی ارائه نموده و با حمایت مرکز پژوهش‌های کارشناسی شورای عالی کانون کارشناسان رسمی دادگستری؛ ضمن تدوین و تصویب شناسنامه دوره‌های آموزشی رشته مهندسی محیط زیست؛ کتاب ضوابط و مبانی ارزیابی در کارشناسی رشته مهندسی محیط زیست را در سال ۱۳۹۳ به رشته تحریر و چاپ در آورده است. همچنین با حمایت انتشارات آوای قلم در سال ۱۳۹۹ نیز **کتاب همراه برای کارشناسان رسمی دادگستری در رشته مهندسی محیط زیست نیز** توسط همین نویسنده به رشته تحریر و چاپ در آمده است.

پیشگفتار

تجربه سالیان مختلف فعالیت‌های اجرایی و فنی در رشته مهندسی محیط زیست از یک سو و نیازهای موجود در زمینه کتب تخصصی از سوی دیگر ما را بر آن داشت که کتاب حاضر به رشته تحریر در آورده شود. کتاب حاضر با ارائه مطالب کاربردی در زمینه علل بروز مسائل زیست‌محیطی از منظر عناصر قانونی، مادی و معنوی و روش‌های ارزش‌گذاری منابع زیست‌محیطی و ذکر مبانی ارزیابی میزان اثرات و تعیین هزینه‌های خسارات و تخریب آلودگی محیط زیست با تاکید بر محیط زیست انسانی با ارائه قوانین و مقررات مربوطه (نظیر دستورالعمل‌های سازمان حفاظت محیط زیست در مورد برآورد هزینه‌های ناشی از آلودگی منابع خاک، مصوبه هیئت وزیران در مورد نحوه محاسبه جرایم جلوگیری از تخریب و آلودگی غیر قابل جبران تالاب‌ها و آئین‌نامه اجرایی بند ج ماده ۱۰۴ و ماده ۱۳۴ قانون برنامه سوم تنفیذ شده در ماده ۷۱ و ماده ۲۰ قانون برنامه چهارم توسعه کشور) و ذکر مثال‌های عملی و کاربردی در این زمینه به تشریح نکات فنی مربوط به نحوه‌ی محاسبه هزینه‌های تخریب و آلودگی محیط زیست می‌پردازد. لازم به توضیح است با توجه به بررسی‌های به عمل آمده تاکنون کتابی در این مورد تهیه و به زیور طبع آراسته نگردیده، لذا خلاء نبود کتابی کاربردی در این زمینه همیشه احساس می‌شده است. **لذا با توجه به نیازی که به تدوین کتابی حاوی این اطلاعات برای افزایش اطلاعات قضات، کارشناسان و وکلای محترم دادگستری و همچنین سایر علاقه‌مندان و ذینفعان و ذی‌مدخلان در این رابطه احساس می‌شده است، به تدوین این کتاب اقدام گردید.** این کتاب تلاش اولیه‌ای است برای رفع بخش کوچکی از این نیاز و در پنج فصل تنظیم شده؛ به‌طور کلی مطالب هر قسمت از کتاب مستقل از سایر بخش‌ها است به‌طوری که هر فصل کتاب می‌تواند به تنهایی مورد مطالعه و استفاده قرار گیرد.

بدیهی است اساتید؛ قضات؛ کارشناسان؛ همکاران و مطالعه‌کنندگان کتاب نهایت لطف را خواهند داشت؛ اگر با ارسال نظرات به ایمیل نویسنده کتاب به آدرس smaardan@yahoo.com ما را از نقطه نظرات خود بهره‌مند سازند تا در چاپ‌های بعدی تجدید نظر لازم به عمل آمده و در آینده با استفاده از این نقطه نظرات (انتقادات و پیشنهادات)؛ کتاب‌های بهتری تهیه و به علاقمندان تقدیم گردد.

سعید مردان- نویسنده کتاب